

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יתרו

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכרון

הרבנית הצדקנית

מרת חי' מושקא

ע"ה ז"ל

בת כ"ק אדמו"ר

אור עולם

נזר ישראל ותפארתו

צדקת ה' עשה

ומשפטיו עם ישראל

ורבים השיב מעון

מרנא ורבנא יוסף יצחק

זעוקללה"ה נבג"מ זי"ע

נפטרה ביום הרביעי פ' משפטים

כ"ב שבט, שנת ה'תשמ"ח

ת' נ' צ' ב' ה'

אשת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

כך באיזה דבר גשמי תתבצע המצוה, כידוע³, שיעקב אבינו המשיך על ידי ה"מקלות" את אותן המשכות עליונות, שאנו ממשיכים, עתה, לאחר מתן תורה, על ידי מצות תפילין, וכיו"ב בשאר מצוות).

לא כן המצוות שאנו מקיימים לאחר מתן תורה, שיש בהם הכח להמשיך קדושה גם בדברים הגשמיים, שהגשמי עצמו יהיה קדוש, ולכן ברוב המצוות ככולן, דרושים לדבר הגשמי כמה וכמה ענינים כדי שאפשר יהיה לקיים בו המצוה⁴.

ב. הכח שניתן בהמצוות על ידי מתן תורה, שימשיכו קדושה בדברים הגשמיים, נובע מבחינת אלקות שהוא נעלה ממטה ומעלה; ובהיותו בלי גבול האמיתי, שאינו מוגבל בגדרי מעלה ומטה, הוא נותן את הכח לחבר ולאחד שניהם יחדיו.

מזה מובן, שהחידוש של המצוות שמקיימים אותן לאחר מתן תורה, הוא לא רק בכך שהמצוות פועלות על המטה. שהגשמיים נעשית קדושה, אלא שגם המצוות עצמן הן בדרגה גבוהה יותר: המצוות שקיימו לפני מתן תורה שהיו מוגדרים בגדר של "מעלה", לא היה בהם הכח של עצמותו ית', ומשום כך לא היו יכולים להתאחד עם גשמיים. אבל המצוות שלאחר מתן תורה, יש בהם כח העצמות⁵,

א. דובר פעמים רבות, שהחידוש במתן תורה הוא לחבר ולאחד מעלה עם מטה ומטה עם מעלה. לפני מתן תורה היתה הגזירה: "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם"¹, רוחניות וגשמיות היו שני עולמות שונים שלא היו יכולים להתמוזג יחד. ובמתן תורה ביטל הקב"ה את הגזירה ואני המתחיל, שנתן לישראל את הכח, על ידי קיום המצוות, לחבר ולאחד גשמיות (ארץ) עם רוחניות (שמים).

לכן המצוות של האבות לפני מתן תורה – אף שקיימו כמה מצוות בדברים גשמיים – לא היה בכחן להחזיר קדושה בדברים הגשמיים שבהם נעשו המצוות, שגם הם יתקדשו, שכן או לא היתה עדיין האפשרות לחבר קדושה של רוחניות עם דברים גשמיים.

מטרת מצוות האבות היתה בעיקר – להמשיך גילוי אלקות ברוחניות, ואמנם הם קיימו גם מצוות בגשמיות, אלא שהיה זה משום שהיו "מרכבה" לאלקות גם באברי גופם² (הם היו כה בטלים להקב"ה עד שלא היו כלל מציאות לעצמם, כמו מרכבה שכל תנועה שלה בטלה לרצון הרוכב), לכן עבודתם הרוחנית חדרה בכל מציאותם עד שהתבטאה גם בדבר גשמי. אבל לא היתה הכונה לפעול בתוך הגשמי; הגשמי היה רק ביטוי של הענין הרוחני (לכן או, אצל האבות, לא היה נוגע כל

3) זוהר ח"א קסב, א. וראה תו"א ויצא כג, ג.

4) ראה ג"כ ד"ה יביאו לבוש מלכות (בתו"א, שערי אורה כו').

5) עפ"י יומתקו ביותר דברי הרמב"ם בפי"מ חולין

ספ"ו ומה שמפליא בזה: ושים לבך על העיקר הגדול.

1) תהלים קטו, טו. שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וראי יט.

2) ראה לעיל ע' 11 ואילך, וע' 28 ואילך.

3) ראה תניא פי"ג: שכל אבריהם כולם היו קדושים.

. . . מזה ישנו הלימוד לנשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – להשלוחות תחינה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – שהתאספו כאן יחדיו מכל קצוי תבל בה"כינוס השלוחות העולמי". . . בזמננו זה, הרגעים האחרונים לפני הגאולה – להתעורר בעצמן ולעורר את כל נשי ובנות ישראל אודות גודל הזכות דנשי ובנות ישראל להבאת הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שבאה "בשכר נשים צדקניות שיש בדור"⁵, כנ"ל.

לעילוי נשמת

ר' הירש ב"ר אשר הכהן ע"ה העכט
נפטר ביום כ"ף שבט ה'תשע"ד
וזוגתו מרת רייזל בת ר' אהרן ע"ה העכט
נפטרה בש"ק פ' שמיני, כ"ג אדר שני ה'תשע"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י יו"ח שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' מאיר בן הרה"ח ר' חיים ארי' לייביש ע"ה שטרסברג
נפטר ביום כ"ף שבט ה'תש"ס
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנו ובתו

הרה"ת ר' שלום דובער הלוי וזוגתו מרת טובה שיחיו
ומשפחתם שיחיו לוין

לקוטי

שאינו מוגדר ח"ו בשום הגבלות של מעלה ומטה – בכוחם לחבר ולאחד רוחניות (מעלה) עם גשמיות (מטה).

ג. הענין האמור לעיל שנתחדש בעת מתן תורה, מרומז גם בעשרת הדברות (שניתנו בגלוי בשעת מתן תורה), המאחדים בתוכם, בהשקפה ראשונה, שני סוגי מצוות שונות זו מזו לגמרי ביסודם:⁶

הדברות הראשונות, אנוכי, לא יהי' לך וכו', מבטאות ומגלות את הענינים הכי עמוקים באחדות השם; ואילו האחרות מכילות ציווים פשוטים כל כך כמו לא תרצח ולא תגנוב, המובנים גם בשכל האנושי הממוצע.

ובכך שהקב"ה כלל בעשרת הדברות את שני סוגי הציווים, מרומזת איפוא ההתאחדות של המעלה עם המטה, שנתחדשה בעת מתן תורה – וזה בשני אופנים: א) "העליונים ירדו לתחתונים", ב) "והתחתונים יעלו לעליונים".

"העליונים" – הדברות של "אנוכי" ו"לא יהיה לך" – "ירדו לתחתונים" – שגם בציווים של "לא תרצח" ו"לא תגנוב"; גם באותן מצוות המובנות בשכל האנושי, צריך שיהיה מורגש בהן היסוד והכוח האלוקי שבהן – "אנוכי הוי' אלקיך". ומצוות אלו יש לקיים לא רק⁷ משום שהשכל האנושי מבין כך, כי אם משום שכך נצטוו מ"אנוכי הוי' אלקיך". יתרה מזו – זה צריך להיות עיקר הטעם לקיום לא תרצח ולא תגנוב.

הפרדתן של "לא תרצח" ו"לא תגנוב" מן

יתרו

ה"אנוכי" ו"לא יהי' לך", ומסירתן ביד בינת אנוש,

לא תיתכן, קודם כל משום ש"על כל פשעים תכסה אהבה"⁷, ואהבתו העצמית עלולה לבלבלו כל כך, עד שעבירה תתפרש כ"מצוה" (ובודאי שאז אי אפשר להזהר מ"לא תרצח" ו"לא תגנוב" בדקות יותר, כמו שפיכת דמים על ידי "הלבנת פני חברו"⁸, גניבת דעת וכיו"ב),

כשם שאם יניח אדם אצבע על עיניו, תסתיר האצבע הקטנה – מצד זה שהיא קרובה אליו – את כל העולם מסביבו; כך גם כיון ש"אדם קרוב אצל עצמו"⁹, עלולה אהבת עצמו לכסות על הכל, עד אפילו על "פשעים" – אלו המרדים¹⁰ (עבירות הנעשות במוזיד);

אלא שגם אם היתה אפשרות לקיים מצוות מצד שכל אנושי, הרי זו משימתו של האדם, לאחד את כל מעשיו אפילו הפשוטים ביותר, עם "אנוכי הוי' אלקיך". ולכן צריך שיורגש אצלו ה"אנוכי" בכל דבר שעושה; וגם מעשים טובים המובנים בשכל הפשוט צריכים להיות חדורים אלקות,

וכדייק לשון רז"ל¹¹: "אילמלא לא ניתנה תורה (ח"ו)¹² – היינו למדין צניעות מחתול וגזל מנמלה" – היינו שומרים את חוקי המוסר (לפחות באותה מידה) של בעלי החיים, מהם היינו למדים אותם (כי אלמלא מתן תורה, לא היה יכול להיות חיבור של מעלה עם מטה,

*7 משלי י, יב.

8 ב"מ נה, ב. וראה שו"ע אדמו"ר או"ח סקנ"ז ס"י.

9 יבמות כה, ב. וש"נ.

10 יומא לו, ב. שבועות יב, ב.

11 עירובין ק, סע"ב.

12 כשאמר"ד ה' מביא מרו"ל זה ה' אומר ח"ו

(כמועתק בפנים) – [מסיפורי כ"ק מו"ח אדמו"ר].

6 ראה ג"כ לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 131, ח"ב ע' 343.

7 עיין ח' פרקים להרמב"ם פ"ו.

לחבר את הענינים הנחותים ביותר עם אלקות). אולם מש'ניתנה תורה', וניתן הכח לאחד מעלה עם מטה, הרי אפילו המדות טובות שישנם גם אצל בעלי חיים, צריכות להיות חדורות קדושת התורה, ושקיימי המצוות בקבלת עול מלכות שמים, משום שהקב"ה צווה עליהם.

"והתחתונים יעלו לעליונים": אפילו כשמדובר על אלה השייכים ר"ל לרצוח ולגנוב, ובכדי לשלול מהם את ה"לא תרצח" וה"לא תגנוב" צריכים את הקולות ואת הלפידים עם כל הרעש של מתן תורה, שהקב"ה בעצמו עומד וצועק עליו: "לא תרצח" ו"לא תגנוב"; גם אלה נדרשים – ש"יעלו לעליונים", גם להם תהא התבוננות וידיעה באלקות, שהיא החכמה הנעלית ביותר – כפי שהרמב"ם מבאר בהקדמתו ל"מורה נבוכים", שחכמת אלקות באה לאחר הקדמת כל החכמות שלפני זה – ובידיעת אלקות עצמה, נדרשת מהם אפילו הידיעה ב"אלקיד", ואפילו ב"הוי", ואפילו ב"אנכי", עצמותו בכבודו ובעצמו, כפי שיבואר לקמן.

ד. הענין האמור לעיל, על החיבור של מעלה ומטה והכח שניתן לכך, רמוז גם בשלש התיבות הראשונות של עשרת הדברות – "אנכי הוי' אלקיד", שלש תיבות אלו מציינות שלש מדרגות כלליות בגילוי אלקות:

"אלקים" מסמל את האלקות כפי שהיא מתלבשת בבריאה – בכל נברא מתלבש כח אלוקי המתגלה לפי מצבו של הנברא.¹³ לכן

"אלקים" הוא לשון רבים (כמ"ש "אלקים קדושים")¹⁴, כי בחינת האלקות המתלבשת בבריאה יש בה אופני גילוי שונים, בכל נברא כוח מיוחד המותאם לו, ולכן גם "אלקים בגימטריא הטבע"¹⁵, כי בחינה זו באלקות מתלבשת בתוך הבריאה שהוגבלה בחוקי טבע על ידי הקב"ה.

זהו גם פירוש הלשון "אלקיד" (בכ"ף), אלקים שלך, (ששם זה הוא היחיד משמותיו של הקב"ה המתייחס לנבראים: אלקיד, אלקינו, אלקיכם, וכיו"ב), כי מאחר שהשם מציין את הבחינה באלקות המצמצמת עצמה לפי הנבראים, ויש מקום להשגת בחינה זו בשכל, אפשר לומר "אלקיד" – כלומר: שאתה יכול להשיגו.¹⁶

שם "הוי'" מורה על בחינה ודרגת גילוי של אלקות הנעלית מן הבריאה והגבלות הטבע שלה. "הוי'" פירושו הוי' הוי' ויהי' כאחד¹⁷, שלשת הזמנים, עבר הוי' ועתיד, שאינם יכולים להיות יחד. כי הוי' הוא למעלה מהזמן ומהטבע – ולגביו היה הוי' ויהיה הוא כאחד. (שבוה מתבטא הבדל בין אמונת ישראל לבין אמונת חסידי אומות העולם. לאומות העולם ידוע רק על שם אלקים, המלוכש בטבע: "אלקים יענה את שלום פרעה"¹⁸, פרעה יש לו שייכות רק לשם אלקים, אבל לגבי שם הוי' אמר פרעה¹⁹: "מי הוי' אשר אשמע בקולו גו' לא ידעתי את הוי'" – דרגת האלקות שלמעלה מהטבע אינה מתקבלת עליהם).

14 יהושע כד, יט.

15 נסמן לעיל ע' 112 הערה 25.

16 לקו"ת בלק עג, ב. נצבים נג, ג.

17 זח"ג רנז, סע"ב. שער היחוד והאמונה פ"ו.

18 בראשית מא, טז.

19 שמות ה, ב.

מיט זיק פאָר] הגמר והסיום ד"מעשינו ועבודתינו"¹ של בני' במשך כל הדורות שלפני זה, לסיים את הבירורים האחרונים בגלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר² – "לצחצח את הכפתורים"; עבודתנו מתבטאת בהבאת הגאולה בפועל עבור דורנו ועבור כל הדורות שלפני זה! זאת אומרת, שבדור זה מסיימים את מעשינו ועבודתנו של בני' במשך כל הדורות.

. . . בדורו של נשיא דורנו גופא ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) – סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (היום השלם הראשון לאחר ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)³ – כשהתחיל ההמשך והחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות" של הדור השביעי מאדה"ז (או הדור התשיעי מהבעש"ט). (ג) התקופה לאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר קאי על סיום וגמר העבודה של בירור ה"שיריים" האחרונים של הגלות, "לצחצח את הכפתורים".

. . . היום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – מציין שנוסף ולאחרי העבודה דיום עשירי בחודש אחד עשר, משיגים ומתעלים (ע"פ הכלל ד"מעלין בקודש"⁴) גם להגילוי (יום) דאחד עשר.

. . . ובזה גופא מגיעים אח"כ לדרגא גבוהה עוד יותר – שאוחזים כבר לאחר סיום עבודת כל הבירורים, ואף כבר "צחצחו את הכפתורים" וכו', וצריכים רק להיות מוכנים לקבלת משיח צדקנו – השלימות דאחד עשר (לגמרי שלא בערך לעשר) . . . כמרומז בכ"ב שבט . . . אחד עשר בכפליים.

. . . אחרי כ"ב שבט (יום הסתלקותה של בתו) נפעל השלב האחרון בהכנת העולם (כדירה לו יתברך בתחתונים) להגאולה . . . שלימות ענין זה נעשה ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

אַז מ'האַלט שוין נאָך דעם סיום העבודה פון אַלע בירורים, און מ'האַט שוין אויך „צוגעפּוצט די קנעפּ" וכו', און מ'דאַרף נאָר שטיין גרייט צו מקבל זיין משיח צדקנו – די שלימות פון אחד עשר (אינגאַנצן שלא בערך צו עשר) . . . כּמרומו אין כ"ב שבט . . . אחד עשר בכפּליים.

. . . נאָך כ"ב שבט (יום הסתלקות פון בתו) האָט זיך אויפּגעטאַן דער שלב האחרון אין צוגרייטן די וועלט (אַלס אַ דירה לו יתברך בתחתונים) צו דער גאולה . . . שלימות ענין זה קומט ע"י ובשכר נשי ובנות ישראל.

. . . דערפון האָט מען דעם לימוד פאַר נשי ובנות ישראל בכלל, ובמיוחד – פאַר די שלוחות תחינה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – וועלכע האָבן זיך דאָ צוזאַמענגעקליבן מכל קצוי תבל אין דעם „כינוס השלוחות העולמי" . . . בזמננו זה, די לעצטע רגעים פאַר דער גאולה – צו מעורר זיין זיך און אַלע נשי ובנות ישראל וועגן דעם גודל הזכות פון נשי ובנות ישראל צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, וועלכע קומט „בשכר נשים צדקניות שיש בדור",⁵ כנ"ל.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט, וליל יום ב' פ' משפּטים, כ"ב שבט תשנ"ב)

5) יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).

דורנו זה הוא הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא הכריז והודיע כמ"פ, שכבר סיימו הכל ועכשיו צריכים רק לקבל את משיח צדקנו בפועל ממש – במילא מובן, שאם בינתיים הי' ענין של הסתלקות, כפי שהי' בכ"ב שבט ארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), ה"ז אך ורק בכדי לפעול את העלי' היחידה שנותרה – העלי' דהגאולה האמיתית והשלימה.

. . . דובר ריבוי פעמים שהחידוש והעילוי הנפלא של דורנו – הדור האחרון של הגלות והדור הראשון לגאולה – שהוא משקף [ער שטעלט

"אנכי" הוא עצמותו יתברך, שאותו לא ניתן לציין בשום אות ובשום רמז, וכמאמר²⁰: "אנכי מי שאנכי דלא אתרמיז לא בשום אות וקוץ", כלומר, שהוא נעלה לא רק מגילוי "אלקים בגיטריא הטבע", אלא גם נעלה מגילוי הוי' שלמעלה מהטבע; הוא אינו מוגבל בשום הגבלות, לא בהגבלה של טבע ולא בהגבלה של למעלה מהטבע, שלכן הוא יכול לאחד אותם יחדיו (הגילוי של "אנכי" היה בקדשי קדשים – שם היה מצד אחד מקום הארון אינו מן המדה²¹, ובה בשעה היה צריך להיות דוקא במדה של אמתיים וחצי ואמה וחצי²² – מקום ולמעלה מהמקום, גבול ובלי גבול כאחד).

וזהו פירוש "אנכי הוי' אלקיך": במתן תורה ניתן הכח של "אנכי" שאינו מוגדר בשום הגבלה, וממנו בא החיבור של הוי' – למעלה מטבע ושכל של נבראים – עם אלקיך, הדרגא של אלקות באופן שהשכל יכול להשיג בה השגה כל שהיא, ודבר זה מתבטא במצוות: כאמור לעיל, שצריך לאחד את ה"לא תרצח" ו"לא תגנוב" – עם הדברות הראשונות, "אנכי" ו"לא יהיה לך", המכילים בתוכם את הענינים הנעלים ביותר של אחדות השם.

(משיחות ש"פ משפּטים תשכ"ב)

ה. על הפסוק "אנכי הוי' אלקיך" נאמר במדרש²³: "אנכי לשון מצרי", שתיבת "אנכי" מקורה בלשון מצרי.

20) לקו"ת פנחס פ, ב. וראה זח"ג רנו, ב.
21) יומא כא, א ושי"ג.
22) שמות כה, י.
23) תנחומא – באבער – יתרו טז. יל"ש שם.

וצריך להבין: עשרת הדברות הרי הם "כללות כל התורה" ולכן כוללים בתוכן את כל המצוות – כמבואר באזהרות לר' סעדי' גאון²⁴ וגם נרמז בזה שבעשרת הדברות ישנם תר"ך – 620 – אותיות כנגד תרי"ג מצוות דאורייתא ושבע מצוות דרבנן²⁵; מבין עשרת הדברות עצמן שתי הראשונות הן כלליות יותר, אנכי כולל כל מצות עשה ולא יהי' לך כל מצות לא תעשה, שלכן יש בהן מעלה מיוחדת, ש"אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו"²⁶; ובשתי דברות אלו בא הדיבור "אנכי" לפני הדיבור "לא יהיה לך" – המלמדנו שדיבור אנכי אינו רק הראשון בתוד, אלא גם ראשון וחשוב במעלה. וגם על פי התוכן הדבר מובן: בדיבור השני מדובר באפשרות של מחשבה אחרת ח"ו, ומשום כך צריך לצוות "לא יהיה לך גו", לעומת זאת, בדיבור הראשון הרי מלכתחילה אין מקום לומר אחרת ח"ו, ואין צורך לשלול כלל מחשבה טועה, של אלקים אחרים – ובדיבור הראשון עצמו, הרי "אנכי" היא התיבה הראשונה שכוללת כל התורה²⁷ כאמור לעיל, שאנכי פירושו עצמותו יתברך, שאי אפשר לציין בשום שם, רמז וקוץ.

ואם כן אינו מובן, איך יתכן שתיבת "אנכי" הוא "לשון מצרי"? המדריגות בגילוי אלקות שאפשר לציין בשמות – הוי' ואלקיך – הם לשון קודש, ואנכי המורה על עצמותו יתברך, הוא לשון מצרי!?

ו. וביותר אינו מובן, על פי המבואר

24) ראה רש"י שמות כד, יב. זח"ב צ, ב.
25) של"ה ר"פ יתרו בשם הקדמונים.
26) ראה של"ה שם. תניא פ"כ.
27) זח"ב פה, ב. וראה שם כה, ב.

בהבדל בין לשון קודש ושאר הלשונות: אחד הטעמים לשם לשון קודש הוא משום שבו אין שם לערוה וכו'²⁸, ומקשים על כך: הרי כל נברא מקבל את חיותו מהשם שבו נקרא בלשון הקודש. אותיות השם הם הכלי לחיות האלוהי, הנמשך לנברא זה מה"עשרה מאמרות" מהם נברא כל העולם²⁹, וכל נברא חייב שיהיה לו שם בלשון הקודש. ואם כן כיצד אפשר לומר שדבר מסוים אין לו שם? הביאור בזה: השם בלשון הקודש מורה על הדבר כפי שהוא עדיין בקדושה ואינו כלל דבר של ערוה, ורק לאחר שהדבר משתלשל למטה מטה נעשה ענין של ערוה, ואז הוא מקבל גם את שמו בשבעים לשון.

(על דרך המבואר בחסידות בארוכה³⁰ על הנאמר בחטא עץ הדעת: "וידעו כי ערומים הם גו'", שרק לאחר החטא הבינו אדם וחווה שהם ערומים, ושואלים על כך: כיצד יתכן שעל ידי החטא נתוספה בהם תבונה? והתירוץ: קודם החטא, כיון שלא היה אצל האדם כלל ענין של תאוה, וכל האברים ענינם היה רק לשרת על ידם את הקב"ה – לכן "ולא יתבוששו" – כי משום שלא נתערבה בזה כל תאוה, והדבר שימש רק לקיים על ידו מצוה, מצות פרו ורבו, הרי לא היתה כל בושה בכך, כשם שאדם אינו מתבייש ביד שמניח עליה תפילין. ואדרבה מצות פרו ורבו היא המצוה הראשונה. רק לאחר חטא עץ הדעת, שהביא תאוה לעולם, נעשה הדבר לגנאי, ואז הבינו אדם וחווה שיש להתבייש בזה).

שבעים הלשון עצמן חלוקות לדרגות שונות³¹, ומתוכן הלשון המצרי היא בדרגה נחותה ביותר. כי "מצרים" נקראת "ערות הארץ", ואנשיה "שטופי בונות"³², שבוה הרי מתבטאת מעלת השפה כמבואר לעיל; ועם כל זה, כאשר התורה זקוקה לתיבה שתבטא את עצמותו של הקב"ה, היא משתמשת בלשון מצרי?³³

ז. והביאור: כבר בתיבה הראשונה שאמר הקב"ה במתן תורה, רמז את כוונת מתן תורה: לשם מה הוא הגילוי של "אנכי" (התגלות עצמותו יתברך ולא הארה של אלקות בלבד) שנתגלתה עד אז – לשם לשון מצרי. תכלית התורה היא, להמשיך קדושה לא רק בענינים של לשון קודש – לשם כך אין צורך לנצל את הכח שניתן במתן תורה. תכלית מתן תורה הוא להשתלשל ולהגיע עד לשבעים לשון, ועד ללשון מצרי³³ ("למצרים ירדתם"), וגם שם להמשיך קדושה.

וכך הוא גם מלמטה למעלה: איך ובמה אפשר להשיג את ה"אנכי"? ב"לשון מצרי". כל עוד שאינו עוסק עם העולם, ואף בענינים של מצרים, לעשות אותם כלים לאלקות – אף שעוסק בתורה ותפילה (לשון קודש) לעצמו, הרי ככל שתגדל העבודה ועד כמה שיוכל להתעלות על ידה – ניתן לו להשיג רק את המדרגות של "שמות" הקב"ה: בעבודה שעל פי שכל – את שם אלוקים ובעבודה שלמעלה מהשכל – את שם הוי' (הי' הוה ויהי' כאחד).

פון דעם דור – דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון גאולה – אַז ער שטעלט מיט זיך פאַר דעם גמר וסיום פון „מעשינו ועבודתינו“¹ פון אידן במשך כל הדורות שלפני זה, צו פאַרענדיקן די לעצטע בירורים אין גלות, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר² – „צופוצן די קנעפלעך“; אונזער עבודה באַשטייט אין ברענגען די גאולה בפועל פאַר דעם דור און פאַר אַלע דורות שלפני זה! דאָס הייסט, אַז אין דעם דור איז מען מסיים מעשינו ועבודתינו פון אידן במשך כל הדורות.

. . . אין דעם דור פון נשיא דורנו גופא זיינען פאַראַן עטלעכע שלבים ותקופות, ובכללות – דריי שלבים: (א) יום עשירי לחודש אחד עשר (יו"ד שבט ת"ש יו"ד) – דער סיום התקופה פון עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) דער יום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר (דער ערשטער גאַנצער טאָג לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי עשר (תשי"א)³ – ווען עס האָט זיך אָנגעהויבן דער המשך וחידוש פון אַ נייער תקופה ו„נתלו המאורות“ פון דעם דור השביעי פון אַלטן רבי'ן (אָדער דור התשיעי פון בעש"ט). (ג) די תקופה נאָך דער הסתלקות פון בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביום כ"ב לחודש אחד עשר (כ"ב שבט תשמ"ח).

. . . יום העשירי בחודש האחד עשר גייט אויף דעם סיום וגמר העבודה פון מברר זיין די לעצטע „שיריים“ פון גלות, „צופוצן די קנעפלעך“.

. . . דער יום למחרתו – יום אחד עשר לחודש אחד עשר – באַדייט אַז נוסף און נאָך דער עבודה פון יום עשירי בחודש אחד עשר, דערגרייכט מען און מען ווערט נתעלה (לויט דעם כלל פון „מעלין בקודש“⁴) אויך צו דעם גילוי (יום) פון אחד עשר.

. . . אין דעם גופא קומט מען דערנאָך צו נאָך אַ העכערע דרגא –

(1) תניא רפ"ז.

(2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 255 הערה 99.

(4) ברכות כה, א. וש"נ.

(28) מו"נ ח"ג, פ"ח. וראה רמב"ן שמות ל, יג.

(29) תניא ח"ב, פ"א.

(30) ראה דרך אמונה להצ"צ עה"פ ותפקחנה (ושם –

מהבחי' שם). קונטרס ומעין מאמר כו.

(31) פסחים פו, סע"ב. סוטה בסופה.

(32) בראשית מב, ט. (וראה קה"ר פ"א, ד). תנחומא לך

ה.

(33) שבת פח, סע"ב.

משיחא), ע"י גילוי החסידות דהבעש"ט ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, אשר לכשיפוצו מעינותיך חוצה "אתי מר" דא מלכא משיחא¹.

ויש לומר, שבהתאם לתוכן תיבת "מיד", צריך לומר שג' האותיות קשורים לא עם ג' זמנים שונים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, ודוד מלכא משיחא בדורו), אלא באים כולם יחד בסמיכות ממש ("מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומז גם בזה ש"מיד" הוא גם ר"ת "משה, יהושע, דורם", ששלשתם היו בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה – שבאותו הדור ישנו הגילוי דשלשתם – מ' (ר"ת משיח²), י' (ר"ת דב' שמותיו דכ"ק מו"ח אדמו"ר) וד' (דורם); יחד עם משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), בחי' עשר (עשירי בשבט), כולל גם הגילוי דתורת החסידות (מעינות הבעש"ט) על ידו, ישנו גם הגילוי דבחי' אחד עשר, "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³, דוד מלכא משיחא.

מה.

אונזער דור איז דער לעצטער דור פון גלות און דער ערשטער דור פון דער גאולה – ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר דער בעל ההילולא האָט מכריז ומודיע געווען כמ"פ, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף מען נאָר מקבל זיין משיח צדקנו בפועל ממש – במילא איז פאַרשטאַנדיק, אַז אויב בינתיים איז געווען אַן ענין של הסתלקות, ווי דאָס איז געווען בכ"ב שבט בארבע שנים לפני זה (שנת ה'תשמ"ח), איז דאָס אַך ורק בכדי צו ברענגען די איינציקע עלי' וואָס איז נאָך געבליבן – די עלי' פון דער גאולה האמיתית והשלימה.

... מ'האָט גערעדט מערערע מאָל דעם געוואַלדיקן חידוש ועילוי

דעהו"³⁷: לא די בקיום מצוות דאורייתא, דרבנן, חומרות והידורים של ראשונים, אחרונים ואחרוני אחרונים (שהם עצמם תורה, שהיא ארוכה מאדן גו'); כי אם חייב להיות שב"דרכיך", דרכים שלך, עניני הרשות של העולם (שהוא מוגבל – מצרים), שגם בהן יהיה "דעהו" – ידיעה (דעת – התקשרות)³⁸ באלקות.

ואל יהא דבר זה קל בעיניך, כי ב"בכל דרכיך דעהו" תלויה כל התורה – "פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה"³⁹. אם חסרה העבודה של "בכל דרכיך דעהו", אף שעושים הכל על פי דין, עלול הדבר להביא חורבן ר"ל בכל עניני הקדושה, בדוגמת מרד⁴⁰: "לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה". ולאידך גיסא, על ידי "בכל דרכיך דעהו" לוקחים את גוף התורה, את "אנכי מי שאנכי", שממנו נמשך "הוי" ו"אלקיך" וכל עשרת הדברות עד "אשר לרעך", הכוללים בתוכם כל המצוות.

(משיחת ש"פ וארא תשכ"ב)

אבל בחי' עצמותו ית' לא יוכל להשיג, שכן אפילו המדריגות הגבוהות ביותר אינם כלי לעצמות. "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך"³⁴, העולמות והדרגות הרוחניות הנעלות ביותר אינם כלי אליך, להקב"ה בעצמו, אלא (כסיום הפסוק – בתמיה קיימת) "אף כי הבית הזה ואיזה בית – אף כי הבית הזה", בית שנבנה מחפצים גשמיים, בעולם שעליו נאמר אף עשיתיו³⁵. על ידי העבודה בענינים הנחותים ביותר עד ללשון מצרי, על ידי זה משיגים את ה"אנכי": "אנא נפשי כתבית יהבית"³⁶, הקב"ה כתב ומסר את עצמו (עצמיותו) בלשון מצרי. ומשום כך הרי לאחר הטענה של "למצרים ירדתם" ניתנה התורה לישראל דוקא.

ח. ההוראה מכך ברורה: אין להסתפק עם הענינים העצמיים של קדושה בלבד, כי אם יש לעסוק גם עם העולם, ועבודה זו צריכה להיות בשני אופנים: א) לא להסתגר בד' אמותיו שלו, אלא לעשות גם את העולם כלי לאלקות. ב) גם בנוגע לעבודה עם עצמו, אין להסתפק בהתמסרות רק ללימוד התורה, תפלה וקיום המצוות, אלא חייב להיות גם "בכל דרכיך

34 מ"א ת, כו.
35 ראה לקו"ת ר"פ בלק.
36 שבת קה, א.

37 משלי ג, ו. טושו"ע או"ח סרל"א.
38 תניא פ"ג.
39 ברכות סג, א.

40 ב"מ ל, ב. וראה תניא פי"ג: בבינוני (אף שלא עבר עבירה מימיו) הרע הוא בתקפו ואדרבה נתחזק יותר (ע"י) שנשתמש בו הרבה בעניני עוה"ז (דרכיך) ורק בשעת התפלה כשהו (ירושלים, מגילה ו, א) – נפה"א בתניא) קם זה נופל. ועיין רמב"ן ר"פ קדושים (ומסיים שם: והנה זה כענין הדבור הראשון).

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו זרבינו
מלך המשיח

(הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, ד.ה. אַז דער דור הראשון פון מתן תורה (דור משה) פאַרבינדט זיך מיט דעם דור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא משיחא), דורך גילוי החסידות פון דעם בעש"ט און רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו, וואָס לכשיפוצו מעינותיך חוצה „אתי מר" דא מלכא משיחא¹.

ויש לומר, אַז בהתאם צו דעם תוכן פון דעם וואָרט „מיד" (גלייך), דאַרף מען זאָגן אַז די דריי אותיות זיינען פאַרבונדן ניט מיט דריי באַזונדערע זמנים (משה בדורו, ישראל הבעש"ט בדורו, און דוד מלכא משיחא בדורו), נאָר זיי קומען אַלע צוזאַמען בסמיכות ממש („מיד") בכל דור ודור ובכל זמן וזמן. כמרומו אויך אין דעם וואָס „מיד" איז אויך ר"ת „משה, יהושע, דורם", וואָס אַלע דריי זיינען געווען בדור אחד.

וכן יש לומר בנוגע לדורנו זה – אַז אין דעם זעלבן דור האָט מען דעם גילוי פון אַלע דריי – מ' (ר"ת משיח²), י' (ר"ת פון ביידע נעמען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר) און ד' (דורם); צוזאַמען מיט דער משה שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), בחי' עשר (עשירי בשבט) כולל אויך דער גילוי תורת החסידות (די מעינות הבעש"ט) על ידו, האָט מען אויך דעם גילוי פון בחי' אחד עשר „גואל ראשון הוא גואל אחרון"³, דוד מלכא משיחא.

(משיחות ש"פ יתרו, כ"ף שבט תשנ"ב)

- 1) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.
- 2) להעיר שמנחם שמו (סנהדרין צח, ב).
- 3) ראה שמו"ר פ"ב, ד. שם, ו. זח"א רנג, א. ש' הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

בזמננו זה, בעמדנו סמוך מיד לפני הגאולה האמיתית והשלימה . . . כמדובר כמ"פ שסיימו כבר הכל וכעת צריכה רק להיות הגאולה בפועל.

* * *

. . . מדובר כמ"פ הראשייתבות בדרך אפשר של „מיד" – משה, ישראל (הבעש"ט), דוד מלכא משיחא, היינו שהדור הראשון דמתן תורה (דור משה) מתקשר עם הדור האחרון (דהגאולה ע"י דוד מלכא

הוספה בשורת הגאולה

זו.

„קהל גדול ישובו הנה"¹, לארצנו הקדושה, „ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"², – שלכן, גם לפני הגאולה יושבים בה בני לבטח, ללא פחד מזה ש„אומות העולם מתרעשים ומתבהלים" בגלל ש„מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה", כיון שהקב"ה „אומר להם (לישראל), בני, אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . (וכופל הענין) אל תיראו, הגיע זמן גאולתכם"³, „מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם"³.

(משיחות ש"פ יתרו, ח"י שבט תנש"א)

- 1) ירמ' לא, ז.
- 2) עקב יא, יב.
- 3) יל"ש ישעי' רמז תצט.

זו.

בזמננו זה, ווען מ'האַלט סמוך גלייך פאַר דער גאולה האמיתית והשלימה . . . כמדובר מערערע מאָל אַז מ'האַט שוין אַלץ פאַרענדיקט און איצטער דאַרף נאָר זיין די גאולה בפועל.

* * *

מדובר כמ"פ די ראשי תיבות בדרך אפשר פון „מיד" – משה, ישראל